

ZADRUGAR

Glasilo „Nabavljalne zadruga uslužbencev drž. železnic v Sloveniji“ v Ljubljani VII

Izhaja enkrat mesečno — Naročnina letno za nečlane Din 18.— — Posamezna številka stane Din 1:50
Dopisi in reklamacije naj se pošiljajo na upravni odbor N. Z. U. D. Ž. v Ljubljani VII

VSEBINA: Uvodnik: Po občnem zboru. — Poročilo občnega zbora. — Pravilnik o podeljevanju posmrtnin članom Nabavljalne zadruga uslužbencev drž. železnic v Ljubljani. — Iz upr. odbora Nab. zadruga. — Zadrugištvo: Zadrugo predavanje. Žena in zadruga. — Iz žel. zadrugnega življenja: Opozorilo. Žel. jubilejna knjižnica v Novem mestu. — Kotiček uredništva. — Zajčereja: O reji. — Gospodinjstvo: Ali se splača kuhati doma. — Termini. — Iz zadrugne trgovine. — Razno. — Cenik.

Po občnem zboru

Letošnji občni zbor naše nabavljalne zadruga lahko smatramo za veliko in močno manifestacijo slovenskih železničarjev za zadrugo idejo. Potek občnega zbora je po našem mnenju zadovoljil slehernega udeleženca, ako isti ni imel kakih posebnih pretenzij! V debati so sodelovali delegati in člani nedelegati in lahko mirno izjavljamo, da so bila njihova izvajanja po ogromni večini stvarna in so stremela za tem, da se pomore naši nabavljalni zadrugi do čim večjega napredka in uspeha za bodočnost.

Manifestacija je bil ta naš občni zbor za zadrugo idejo med javnimi nameščenci in železničarji naše države, manifestacija za skupne interese vseh javnih nameščenec v naši državi. Od nobenega govornika se ni napadala zadruga kot taka, od vseh se je poudarjala zdrava misel gospodarske osamosvojitve železničarjev potom svojih zadrug pred vsem potom svojih nabavljalnih zadrug.

Vemo, da je pred 2 letoma marsikdo med nami, slovenskimi železničarji, nekako z bojznijo pričakoval razvoj naše zadruga. Mišljenja so bila deljena, iznašali so se pomisleki proti deležem, izražala se je bojazen proti ustroju naše zadruga itd. Vse to pa smo slovenski železničarji tekom 2 let preboleli in danes lahko trdimo, da nihče izmed nas ne more s tehničnimi in stvarnimi argumenti ovreči težkega dela in velikega napredka naše nabavljalne zadruga.

Nismo prijatelji samohvale, vendar z vso pravico lahko trdimo, da smo slovenski železničarji v svoji zadrugi tekom 8 let dokazali, da je možno premagati vse težkoče in ovire in gospodarsko koristiti zadrugarjem-sotovarišem, ako se dela smotreno od vseh in vsakogar. Lahko rečemo, da so slovenski železničarji to resnico pravilno spoznali in ocenili in da se po njej tudi ravna.

Napredek naše zadruga v preteklem poslovnem letu je ogromen. Letni promet 44 milijonov dinarjev to najbolje potrjuje. Smo glede prometa največja zadruga ne samo v Sloveniji, nego v celi državi! Na to smo lahko ponosni, vendar nam ta ponos narekuje take dolžnosti, da se teh dolžnosti za nobeno ceno ne smemo otresti!

Dolžnosti narekuje to dejstvo vodstvu zadruga in vsemu članstvu. Vodstvo zadruga mora za vsako ceno in če treba z največjimi osebnimi žrtvami in delom uvesti v vse poslovanje točnost in red. Članstvo pa ima dolžnost, da z vsemi svojimi silami podpre vodstvo svoje zadruga pri njegovem delu. Naša zadruga je po svojem številu članstva in po dnevnem prometu v svojih poslovalnicah, oziroma prodajalnah, tako ogromen gospodarsko-trgovski aparat, da mora vsak sestavni del tega aparata absolutno vršiti vse svoje dolžnosti pravilno in točno. Vodstvo ima in bo sprovedlo vse potrebne ukrepe v svrhu čim večje in čim uspešnejše racionalizacije dela, da doseže čim manjše režijske stroške ter na ta način uvede v zadrugi pravi način štednje! To se je na občnem zboru čisto pravilno poudarilo. Poudarilo pa se je tudi drugo, namreč, da mora sleherni zadrugar biti res pravi zadrugar in svoji zadrugi povsod pomagati!

Na ta način torej, ako vodstvo dela od zgoraj in izdaja ukrepe, ki se pravilno izvršujejo s strani zadruginih uslužbencev in ki se pravilno upoštevajo od vsega članstva, je čisto sigurno dosegljiva pravilna racionalizacija zadruginega obrata.

Članstvo je na občnem zboru vesplošno in čisto pravilno naglašalo, da zahteva od svoje zadruga dobro in ceneno robo za svoje življenske potrebe. To je bistvo vsake nabavljalne zadruga! To načelo je tudi z lahkoto izpeljivo, ako dela vodstvo zadruga roko v roki s svojim članstvom. Na občnem zboru so bili sprejeti razni sklepi, ki stremijo za tem, da se zadruga absolutno in točno tega načela drži. Ni dvoma, da je ta pot edino pravilna in

da bo prinašala čisto sigurne koristi vsem zadrugarjem.

Na občnem zboru se je poudarila potreba čim ožjega stika med vodstvom zadruga in članstvom. V preteklem poslovnem letu se je veliko kritiziralo, govorilo in namigavalo. Konkretno in jasno nihče od raznašalcev raznih vesti ni ničesar povedal. Razpasla se je bila navada, da se je vsak izgovarjal, da je slišal od tega in tega, tisti pa je rekel, da je slišal od onega in onega. Tako se je ustvarjala umetna veriga — govoričenja, ki ni mogla prinesiti od pomoči niti tam, kjer je morebiti bila nujna potreba. To se bo opravilo! Dolžnost vodstva je, da članstvo stalno in tekoče obvešča, dolžnost vsega članstva in pred vsem delegatov kot zaupnikov zadruga pa je, da vse pritožbe in eventualno zapažene in ugotovljene pogoške konkretno sporoči vodstvu zadruga. Le tem potom je možno vse nedostatke takoj in pravilno odstraniti.

S takim delom vodstva in članstva pa se bo tudi enkrat za vselej zavezalo jezike onim, katerim je zadrugi pokret med slovenskimi železničarji neprikladen. S takim delom bomo slovenski železničarji-zadrugarji čisto sigurno dosegli, da bodo včlanjeni v naši nabavljalni zadrugi vsi slovenski železničarji, kar mora biti cilj nas vseh!

Na občnem zboru sta govorila tudi oba predstavnika našega Saveza nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev. Tov. dr. Kavčič je pozdravil občni zbor v imenu Saveza ter dal več pojasnil osobito v zvezi z mlinom v Adi. Glavni upravnik Saveza g. Vujinović je čisto točno povedal, da ima zadrugi pokret javnih nameščenec v naši državi veliko sovražnikov in da so najboljša obramba proti tem dobro in pravilno poslujoče zadruga državnih uslužbencev. Povedal je tudi, da Savez s ponosom našo nabavljalno zadrugo postavlja za vzgled ostalim. Pozdravil je naš občni zbor tudi g. dr. Ružič, upravnik nabavljalne zadruga drž. uslužbencev v Zagrebu, in obnem upravnik aprovizacije naših sotovarišev

železničarjev zagrebške direkcije. Tudi on je izjavil v svojem govoru, da z veseljem čestita in prizna slovenskim železničarjem prvenstvo v združnem pokretu med jugoslovanskimi državnimi uslužbenci.

Bodimo ponosni, mi slovenski železničarji-zadruharji na to pohvalo! Bodimo v bodoče še večji propagatorji združne misli med javnimi nameščenci in našimi tovariši železničarji! Temelji združnega pokreta med nami so položeni in ti temelji so solidni in dobri! Začeto delo je treba tovariško, pametno in nesebično nadaljevati, započeto zgradbo dograditi do konca! Če sleherni slovenski železničar-zadruhar stori svojo dolžnost, nimamo nobene bojazni za bodočnost. S skupnimi močmi, z delom in požrtvovanjem vsakogar in vseh ščitimo in branimo svojo nabavljalno zadružno delo svojega prometnega oboja.

Poročilo občnega zbora

ki se je vršil

dne 13. aprila t. l. v prostorih »Sloge« v Ljubljanskem dvoru.

Zborovanje je otvoril predsednik zadruge zadr. Čerček Srečko ob 8. uri 30 min. Pozdravil je vse navzoče ter predlagal, da občni zbor pošlje vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, pozdravno brzojavko gosp. predsedniku vlade in g. ministru saobračaja. Brzojavke glase:

Njegovemu Veličanstvu Aleksandru I.
kralju Jugoslavije

Beograd.

Slovenski železničarji, zbrani na rednem občnem zboru Nabavljalne zadruge v Ljubljani, podnašajo Vašemu Veličanstvu najvdanejše pozdrave, proseč Vaše Veličanstvo i nadaljnje zaščite in podpore.

Naj živi Vaše Veličanstvo in ves kraljevski dom v srečo in napredek ujedinjene domovine in jugoslovanskega naroda.

Predsednik: Čerček.

Gospod predsednik ministrskega sveta
Perà Živković

Beograd.

Slovenski železničarji, zbrani na občnem zboru Nabavljalne zadruge v Ljubljani, pozdravljajo gosp. predsednika s prošnjo, da i nadalje blagovoli podpirati združno delo jugoslovanskih železničarjev.

Predsednik: Čerček.

Gospod minister Saobračaja

Lazar Radivojević

Beograd.

Slovenski železničarji, zbrani na občnem zboru svoje Nabavljalne zadruge v Ljubljani, Vas pozdravljajo kot svojega vrhovnega predstojnika in zaščitnika s prošnjo, da blagovolite i v bodoče podpirati združno delo svojega prometnega oboja.

Predsednik: Čerček.

Občni zbor je predložene brzojavke sprejel z vzklikom kralju in kraljevskemu domu.

V imenu Saveza Nab. zadrug je pozdravil občni zbor g. dr. Ivan Kavčič in želel zadruzi in članstvu čim več uspeha na polju gospodarske osamosvojitve železničarjev.

Navzočih je bilo 183 od 191 delegatov, ki so zastopali 5494 članov, ter je bil občni zbor v smislu člena 40. združnih pravil sklepčen in njegove odločbe pravomočne. Za zapisnikarja je bil imenovan združnik Cuznar Julij, za overovatelja zapisnika pa združnika Rotar Albin in Zupan Ciril. Občni zbor se je vršil po dnevnem redu, ki je bil objavljen v letošnji 3. številki »Zadruharja«.

Delo in poslovanje upravnega kakor nadzornega odbora je bilo razvidno iz poročil tajnika in knjigovodje upravnega odbora, oziroma iz poročila nadzorstva, katera objavljamo v celoti:

POROČILO TAJNIKA

na občnem zboru dne 13. aprila 1930.

Spoštovani delegati in združniki!

Ko se je leta 1921. ustanovila naša zadruha, ji je marsikdo prorokoval kratko življenje. Danes po osmih letih dela se je razvila v ogromno podjetje in kar je danes in kar predstavlja, je delo lastnih moči, delo vseh, ki so ji ostali zvesti in zaupali možem, ki so jih postavili na čelo podjetja.

Ni lahka naša niti Vaša naloga, ki Vam jo je zaupalo članstvo, da zastopate na današnji skupščini njih interese in da iznesete njih želje in pritožbe. Pri tej priliki se spomnimo umrlih tovarišev in tovarišic, katerih svojcem naše iskreno sožalje, v počast pokojnih pa prosim, da se dvignete raz sedežev.

Po lanskem občnem zboru, ki se je vršil 21. aprila in na katerem je bilo zastopanih 4872 članov po delegatih, se je upravni odbor v svoji seji dne 25. aprila konstituiral iz sledečih tovarišev:

Čerček Srečko, predsednik; Zemlja Franjo, podpredsednik; Negro Ivan, tajnik; Železnik Franjo, odbornik, obenem knjigovodja; Škrjanc Ivan, odbornik, obenem

blagajnik; odborniki: Fratina Ludovik, Kuštrin Ivan, Kobal Albert, Mohorko Josip.

Da bi se vse poslovanje v zadruzi vršilo v redu in brezhibno, so se ustanovili razni odseki, in sicer:

Odsek za zasledovanje tržnih cen in kontrolo računov blaga, kar je vršil tovariš Kobal.

V odseku za revizijo kreditov sta bila tov. Zemlja in Mohorko.

V odseku za nadzorovanje reda v prodajalnah v smislu člena 25. pravil tov. Mohorko, Fratina in Kuštrin.

Kontrolo prodajnih računov so vršili tov. Kuštrin, Fratina, Feldin, Božič in člani sosveta v Mariboru.

V redakcijskem odseku so sodelovali tov. Čerček, Škrjanc, Fratina in glavni urednik lista tov. Kuret.

V odsek za nadzorstvo pri razpošiljanju živil na progo so bili delegirani tov. Mohorko, Zemlja in Fratina.

Upravni odbor je posloval vedno in nepretrgoma, lotil se je posla s požrtvovalnostjo in ljubeznijo do stvari, imajoč pred seboj vedno le koristi zadruge in njenih članov. Gledal je vedno, da odpravi kar je slabega, in izboljšal, kar se izboljšati dá. Vse stvari so se pretresale na sejah, ki jih je bilo 41, od teh 10 skupnih z nadzorstvom. Vse seje so bile sklepčne in trajale najmanj po 5 ur.

Promet.

Glavni predmeti, ki so se prodajali tekom poslovne dobe, so živila. Vseh predmetov je imela zadruha na zalogi 527.

S spremnicami je bilo odposlano na progo iz Šiške 9.509, iz prodajalne Ljubljane glavni kol. 6.164 in iz Maribora 6.985, skupno 22.658 pošiljk, ali povprečno 76 na dan.

V Ljubljani se je dostavilo na dom iz Šiške 4.555, iz Ljubljane glavni kolodvor 2.144 in v Mariboru 643 pošiljk, skupno 7.342 ali 25 na dan.

Računov je bilo izstavljenih proti gotovini v Šiški 30.746, v prodajalni Ljubljana glavni kol. 19.916, v Mariboru 31.968, skupno 82.630 gotovinskih računov.

Na kredit je bilo izstavljenih v Šiški 28.395, v Ljubljani glavni kol. 17.819 in v Mariboru 38.567, skupaj 84.781 računov.

Za manufakturo je bilo izstavljenih 13.536 računov.

Vseh računov je bilo izstavljenih 180.947 ali povprečno 603 na dan.

Če vzamemo na vsak račun približno 15 predmetov, pridemo do števila 2.714.205 predmetov.

Da je bilo v Mariboru izstavljenih več računov kreditnih in gotovinskih kakor v Šiški, je pripisovati dejstvu, da članstvo v

Mariboru kupuje svoje potrebščine sproti, dočim se večina članov v Ljubljani založi z živili za mesec.

Iz te statistike se more iz ene strani poznati ogromno delo, ki ga je stala razdelitev tako velike količine blaga, z druge strani pa nam kaže, da je članstvo kljub vabilu mnogih trgovcev ostalo zvesto svojemu podjetju.

Upravni odbor je vse napram njemu izražene želje skušal v kolikor so razmere dopuščale in kolikor je bilo to v skladu s pravili zadruga iste vsestransko ugodno rešiti in morebitne pomote takoj popraviti, ko je zaznal za to, oziroma ko je bil opozorjen s strani prizadetih.

Končno naj še omenimo, da je od Vas, spoštovani delegati, odvisno, kako se bo današnja skupščina vršila in kako končala. Grajajte, kar je graje vredno, in pohvalite, kar je hvale vredno. Ne hvalimo svojega dela niti ne pretiravamo. Sodite nas po naših delih, upoštevajte, da smo nosili veliko odgovornost, da smo vedno zastopali interese podjetja in njenega članstva. Prosimo, da tudi bodoči upravni odbor posveti vse svoje moči, da povzdigne zadrugo še višje in naj ne išče v podjetju ne koristi in ne slave.

Dalje je imel poslovni odbor, ki so ga tvorili trije člani upravnega odbora, 16 sej. Poslovni sosvet v Mariboru je imel 4 seje.

Savezove skupščine, ki se je vršila 26. maja 1929 na Cetinju, so se s strani upravnega in nadzornega odbora udeležili tov. Čerček, Škrjanc in Ponikvar, od strani članstva pa tov. Deržič. Zadnji je bil izvoljen na omenjeni skupščini v nadzorstvo Saveza.

Nadzorstvo zadruga, ki šteje 6 članov, je tudi poslovalo nepretrgoma. Nadzorstvo je pregledovalo blagajne in račune tako v Ljubljani kakor v Mariboru. Je pa tudi aktivno sodelovalo pri življenju podjetja, udeležujoč se z nasveti in drugim vseh sej upravnega odbora.

V smislu sklepa lanskega občnega zbora in člena 25. združenih pravil sta upravni in nadzorni odbor v skupni seji dne 13. maja 1929. imenovala poslovni sosvet v Mariboru (Pagon, Kralj, Herščak in Kejžar) ter mu predpisala s posebnim poslovníkom delokrog.

Spremembo pravil, sklenjeno na lanskem občnem zboru, je tukajšnje deželno sodišče pod štev. firm. 677/29 v celoti potrdilo, istotako Savez Nabavljalnih zadrug v Beogradu kot našo nadzorno in revizijsko oblast.

Za združno propagando in obveščanje članstva o dogodkih v zadrugi in drugim je zadruga skrbela z lastnim glasilom »Za-

drugar« s povprečno 6000 naklade na mesec.

V smislu naloga lanskega občnega zbora je upravni odbor vsestransko proučeval vprašanja posmrtnine s tem, da je napravil točno statistiko o starosti vseh članov in njih žen, vzel v pretres tudi došle predloge članskih sestankov (3 po številu) ter prišel do zaključka, da predlaga današnjemu občnemu zboru, naj ostane pri starem, to je, da se izplačuje posmrtnina 1000 Din in spremenita člena 2. in 3. pravilnika, ki določata dobo članstva, oziroma konzum blaga.

Delovni protokol izkazuje 6.200 števil, pod katerimi se je obravnavala vsa združna korespondenca, kakor: pritožbe, reklamacije, prošnje za podpore itd.

Upravni odbor je v smislu člena 54. pravil podeljeval revnim in potrebnim članom tudi podpore iz dobrodelnega fonda.

Vseh podpor se je izplačalo v skupnem znesku 47.612,56. Tako se je v 13 slučajih smrti žene, oziroma otrok člana, izplačalo 4.900 Din, v 12 slučajih člana pa 4.700. Vsem tem posmrtnina po pravilniku ni pripadala, ker niso ob dnevu smrti člana, oziroma žene, dosegli še predpisane dobe članstva.

Dalje se je izplačalo na 11 članov zadruge, ki so zašli v bedo bodisi vsled bolezni člana, bodisi vsled bolezni v družini, oziroma drugih nesreč, 2.098,36 Din.

Raznim železničarskim organizacijam in drugim društvom, ki so za Miklavža ali božičnice obdarovali izključno ali po večini otroke železničarjev odnosno jih podpirali ali na kak drug način pomagali blažiti bedo teh, je upravni odbor izplačal 35.120,20 Din.

Vredno se mi zdi tu omeniti društvo Skrb za mladino v Ljubljani, kateremu je upravni odbor odobril 2000 Din podpore in je za božičnico to društvo obleklo in obulo 12 otrok naših članov, kar predstavlja vrednost ca. 8000 Din.

To društvo je šlo še dalje. Na lastno inicijativo je obiskalo nekega našega revnega člana, ki ima 10 otrok in obleklo 5 otrok.

Upravni odbor je bil pri reševanju došlih prošenj za podpore strogo nepristranski, postopal pravično in se oziral res na najpotrebnejše.

Ko se je ob lanski hudi zimi pokrenila čajna akcija, je bila prva naša zadruga, ki je to akcijo podprla in s tem kolikor toliko pomagala železničarjem ne glede na to, so li člani zadruga ali ne.

V splošnem lahko trdim, da je zadruga povsod in kadar je mogla, priskočila vsakemu na pomoč.

Po pravilniku za podeljevanje posmrtnin se je izplačala posmrtnina v 51 slučajih po 1000 Din. Vsaka posmrtnina se je takoj, ko je bil smrtni slučaj naznanjen zadrugi, izplačala brez kakih posebnih formalnosti.

Kretanje združnikov.

Da zanimanje za zadrugo vedno bolj narašča priča najbolj dejstvo, da članstvo od leta do leta raste.

V poslovnem letu 1929. je naraslo za 1487 ali za 22%. V Ljubljani je pristopilo 666, v Mariboru pa 821 članov, tako da je bilo ob koncu leta 1929. 6.175 članov ali 51,45% vseh železničarjev v področju ljubljanske železničarske direkcije.

Če prištejemo še njih svojce, 18.525 po številu, dobimo, da dobavlja zadruga živila in druge potrebščine za 24.700 oseb.

Gornje število članstva se deli na sledeče kategorije:

25 železniških zdravnikov, t. j.	0,4%
80 činovnikov I. kat.,	» » 1,3%
313 » II. kat.,	» » 5,05%
812 » III. kat.,	» » 13,15%
1864 zvaničnikov I. in II. kat.,	» » 30,18%
54 služiteljev,	» » 0,87%
39 dnevničarjev,	» » 0,63%
664 rokodelcev,	» » 9,13%
1442 delavcev,	» » 23,35%
654 upokoencev,	» » 10,59%
328 udov,	» » 5,31%

Odpovedalo je v letu 1929. svoj delež 57 članov. Večina teh odpovedi gre na račun preselitve in drugih vzrokov višje sile.

S porastom članstva smo bili primorani povečati tudi število uslužbencev, katerih je bilo ob koncu leta 94, tako da pride na eno delovno moč 66 članov ali povprečno 263 družinskih članov, oziroma 151 članov na pomočnika.

Za uslužbenec, v kolikor se niso sklenile z njimi posebne pogodbe, je upravni odbor izdelal pravilnik, s katerim se jim je predpisalo njih pravice in dolžnosti do zadruga, ter s tem reguliralo plače, ki so se povišale mesečno za 6.058 Din ali 6,02%.

KNJIGOVODSTVENO POROČILO

na občnem zboru dne 13. aprila 1930.

Računski zaključek za poslovno l. 1929. nam podaja pravo sliko o gospodarskem stanju Nabavljalne zadruga kakor tudi o delovanju upravnega in nadzornega odbora v preteklem letu. Reči smemo, da je materialni uspeh zadruga sijajen in dokazuje, da je upravni odbor privedel zadrugo zopet korak bližje k cilju do končne popolne gospodarske neodvisnosti slovenskega železničarja.

Članov je štela zadruga ob pričetku leta 4780, tekom leta jih je pristopilo 1487, odstopilo, odnosno umrlo, jih je 92 in šteje ob zaključku leta 6175 članov z ravno toliko deleži, na katere je bilo vplačanih 1.710.136,65 Din.

Nominalna vrednost

deležev znaša Din 1.852.500,—
njih jamstvo „ 3.905.000,—
prištevsji rezervni sklad „ 1.657.514,55
Skupaj Din 7.415.014,55

če prištejemo še vrednost hiše v Šiški, se nam pokaže jako solidna kreditna moč, s katero zadruga danes razpolaga.

Rezervni fond

se je povišal od Din 948.250,25
s 30 % dotacijo od čistega
dobička iz leta 1928. „ 697.772,80
z vpisninami „ 7.435,—
ter z ostankom čistega
dobička iz leta 1928. „ 4.056,50
in šteje danes Din 1.657.514,55

Penzijski fond

se uporablja samo za plačevanje prispevkov za starostno zavarovanje osebja. Začetkom leta je bilo na tem fondu Din 51.044,06
2 % dotacija iz čistega
dobička „ 46.518,20
Skupno Din 97.562,26
porabilo se je v zgoraj na-
vedene svrhe „ 71.764,50
in ostane na tem fondu še Din 25.797,76

Dobrodelni fond

je štel ob začetku leta Din 33.307,46
povečal se je z dotacijo 1 %
čistega dobička iz leta
1928. za „ 23.259,10
na vsoto Din 56.566,56
izrabil se je skupno za „ 47.312,56
Ostanek ob koncu leta je Din 9.254,—

Kreditni fond

je ostal v višini Din 9.659,12

Posmrtninski fond

se je povečal od Din 183.301,11
z dotacijo po sklepu obč.
zbora iz čistega dobička
leta 1928. „ 179.542,35
na Din 362.843,46
izplačali smo 51 smrtnih slu-
čajev po Din 1.000 „ 51.000,—
in izkazuje danes še Din 311.843,46

Postavka v pasivi pod poglavjem „razni upniki“ predstavlja terjatev davčne oblasti za dolgujoči davek na poslovni promet

Din 289.309,69

in rezerva za mestno tro-
šarino v Lj. in Mb. „ 150.000,—

Din 439.309,69

Blagajna

je imela gotovine ob pri-
četku leta Din 48.125,67
tekem leta je prejela „ 37.518.520,85
imela je skupno Din 37.566.646,52
med letom je izdala „ 37.325.162,75
koncem leta je imela go-
tovine Din 241.483,77

Blaga

je bilo začetkom leta v
zalogi za Din 4.990.395,90
tekem leta smo nabavili
za „ 37.894.284,86
Skupne zaloge Din 42.884.680,76
v letu 1929. smo pro-
dali za „ 44.133.513,79
izkupili smo za blago več
ob priliki popisa se je
našlo zaloge v vredn. „ 5.177.668,39
in znaša kosmati pribitek
na računu blaga Din 6.426.501,42
kar predstavlja 14,56 % brutto dobička.

Račun izgube in dobička

izkazuje v prvi postavki
„plače“ izdatek Din 1.782.381,41
t. j. 4,04 % (lani 4,10)
upravni stroški „ 2.475.714,72
t. j. 5,61 % (lani 6,00)
Vsa režija skupno v znesku „ 2.970.327,07
pa izkazuje 6,73 % vsega blagovnega pro-
meta (lani 7,15 %).

Splošna uprava se je torej z ozirom na
višino prometa napram lanskemu letu poče-

nila za 4,2 %, kar je po mojem mnenju pri-
pisati ustaljenemu številu, odnosno normal-
nemu naraščanju članstva, dočim je bilo
leto 1928. v tem pogledu rekordno in je
bila racijonelna izraba delovnih sil mnogo
težja nego lani.

Poslovni prihranek

znaša Din 3.589.929,30, t. j. 8,13 %
prištevsji
stroške „ 2.970.327,07, t. j. 6,73 %
Skupno Din 6.560.256,37, t. j. 14,86 %
je kosmati prebitek, katerega odpade:
na račun
blaga Din 6.426.501,42, t. j. 14,56 %
na obresti „ 59.207,99, t. j. 0,13 %
in na skonto „ 74.546,96, t. j. 0,17 %
Skupno Din 6.560.256,37, t. j. 14,86 %

V računu zgube in dobička predstavlja
izdatek pod „razne nagrade tujim osebam“:
izdaja sladkorja poverjenikom
na progi Din 12.839,80
novoletna nagrada osebju di-
rekcije „ 7.829,50
novoletna nagrada skladišč-
nemu osebju Lj. gor. kol. „ 5.000,—
novoletna nagrada skladišč-
nemu osebju Lj. gl. kol. „ 4.500,—
novoletna nagrada skladišč-
nemu osebju Maribor „ 2.500,—
V skupnem znesku Din 32.669,30

Pod poglavjem „drugi upravni stroški“
pa so vsebovani sledeči izdatki:
za snaženje prostorov (mate-
rijal) Din 11.788,97
sanitetni material (za doma-
če lekarne) „ 768,—
slike „ 2.150,—
štampljke „ 166,—
hrana za pse in mačke „ 1.324,50
olepševanje vrta v Mariboru „ 456,—
razno „ 602,10
Skupaj Din 17.255,57

Investirani kapital

s posebnim ozirom na vrsto robe:

	Kolonijalna roba.	Manufaktura.
Začetkom leta je bilo v zalogi	Din 3.994.164,24	Din 996.231,66
tekem leta se je nabavilo za	„ 33.029.655,34	„ 4.864.629,52
skupne zaloge	Din 37.023.819,58	Din 5.860.861,18
v letu 1929. smo prodali za	„ 39.639.587,47	„ 4.493.926,32
izkupili smo za	Din 2.615.767,89	Din 1.366.934,86
ob priliki popisa je bilo zaloge	„ 2.982.629,17	„ 2.195.039,22
kosmati prebitek znaša	Din 5.598.397,06	Din 828.104,36
odštevši 6,73 % režije	„ 2.667.837,60	„ 302.489,47
odpade čistega dobička na	Din 2.930.559,46	Din 525.614,89
brez obresti in skonta, t. j.	(7,393 %)	(11,70 %)
ali skupno	(7,83 %)	

od celotne prodaje blaga.

Razmerje zaloge

napram prodaji blaga:

	Kolonijalna roba.	Manufaktura.
Ker se je prodalo	Din 39,639.587·47	Din 4,493.926·32
in znaša vrednost zaloge	„ 2,982.629·17	„ 2,195.039·22
je prodaja od zaloge večja	13·29krat	2·05krat
ali zaloga dosega pri	0·75%	48·845%

od celotne prodaje blaga, ali kapital je naložen v kolonijalni robi 6·5krat boljše nego v manufakturi. Poleg tega je tudi še komisijske zaloge v manufakturi za cca. Din 850.000, katera ni naša last.

Promet v posameznih prodajalnah z ozirom na prodajo blaga in dosežen čisti dobiček.

Prodajalna	Letna prodaja	Dosežen čisti prebitek za:			v %
		kolonijalno robo	manufakturo	skupaj	
Šiška	17,055.686 20	1,355.927 69		1,355.927 69	7·95
Manufkt. Šiška	626.765 48		81 829·79	81.829 79	13·055
Ljubljana	9,808.431·69	768.247·54		768 247·54	7·832
Manufkt. Lj.	2,493 580 42		300.050·04	300.050·04	12·033
Mb. kor. kol.	9,555.039 32	657.430 45		657.430 45	6·88
Mb.-Melje	3,220.430.26	269.053·62		269.053 62	8·35
Mb. manufkt.	1,373.580·42		157.390·17	157.390·17	11·46
Skupno	44,133.513 79	3,050.659·30	539 270—	3,589.929·30	špec. 7·696 manfkt. 12

Skupna prodaja

manufakture in kolonijalne robe odpade na:

teritorij Šiška-Ljubljana Din 29,984.463·79
 „ Maribor „ 14,149·050—

in odpade od vsega čistega dobička na:

prodajalno Šiška Din 1,437.757·48
 „ Ljubljana „ 768.247·54
 „ manuf. Ljubljana „ 300.050·04 skupaj Din 2,506.055·06 = 8·3578%
 prodajalna Maribor in Melje „ 1,083.874·24 = 7·66

Skupno Din 3,589.929·30

Članov

ima Šiška-Ljubljana 3997 in odpade na člana Din 7.501·74
 „ Maribor 2178 „ „ „ „ 6.496 35
 6175 letnega nakupa.

Razdelitev dobička iz leta 1928.

5% povračila je odpadlo na delež Din 37 541·43
 na izplačila odnosno odpis dolga „ 1,197.683·89 Din 1,235.225·32
 na račun fondov: 30% rezervni Din 697.772·80
 2% penzijski „ 46 518 20
 1% dobrodelni „ 23.259·10
 7·719% posmrtninski „ 179.542·35 „ 947 092·45
 3% nagrada upravnemu in nadzornemu odboru „ 69.765—
 3% „ uslužbencem zadruga „ 69.770—
 ostanek se je pripisal rezervnemu fondu „ 4.056 50
 S tem je bil izčrpan ves dobiček iz leta 1928 Din 2,325.909 27

POROČILO NADZORNEGA ODBORA

na občnem zboru dne 13. aprila 1930.

Nadzorni odbor je imel od zadnjega občnega zbora do danes 9 sej, ki so bile vse sklepčne. Poleg sej je imel še 6 sestankov.

Od zadnjega občnega zbora do danes je Nadzorni odbor izvršil v vseh prodajalnah v Ljubljani in v Mariboru 8 glavnih revizij, in sicer 18. V., 13. in 22. VIII., 26. VIII., 28. IX., 16. XI., 28., 29. XII. 1929., 25. I., 1. in 8. III. 1930.

Poleg glavnih revizij je Nadzorni odbor izvršil še več vmesnih revizij in to vsak mesec po vseh prodajalnah.

Po vsaki izvršeni reviziji se je poslalo upravnemu odboru izčrpano revizijsko poročilo, ki se je obravnavalo na sejah upravnega odbora.

Da obvlada Nadzorni odbor vse delo, ki mu je po društvenih pravilih predpisano, se je razdelil na posamezne odseke, in sicer: Odsek za kontrolo upravnih zadev, v katerega sta bila izvoljena tov. Furlan in Gabrovšek.

Odsek za kontrolo finančnih zadev, v katerem sta sodelovala tov. Ponikvar in Klebel, in

Odsek za kontrolo gospodarskih zadev, v katerega sta bila odrejena tov. Feldin in Božič.

Ti odseki so imeli nalogo, da v svojem delokrogu izvršujejo stalni nadzor. Tako je Nadzorni odbor vršil stalno nadzorstvo nad celokupnim združnim obratom. O rezultatih svojega nadzorstva so poročali odseki na sejah Nadzornega odbora. Nedostatki, ki so se morali odpraviti takoj na licu mesta, so bili takoj javljeni upravnemu odboru, odnosno poslovodji.

Delegatje se pa tudi naprošajo, da sporočijo članstvu, da ni v prid zadruga, če nedostatke, ki se pojavijo pri poslovanju, iznašajo na popolnoma nekompetentna mesta. Dolžnost vsakega člana v veliko korist zadruga je, da vse nedostatke takoj iznese ustno ali najboljši še pisмено direktno upravnemu ali Nadzornemu odboru ali pa svojemu delegatu, katerega dolžnost je, pritožbo predložiti zadrugi. Vsi člani se morajo zavedati, da samo na ta način najlažje in najtemeljiteje odpravijo nedostatke.

V naslednjem nekoliko o pritožbah, ki jih je prejel Nadzorni odbor. Poudariti moramo, da se je stremljenje Upravnega odbora osredotočilo na to, da odpravi v zadrugi vse pomanjkljivosti, vse nedostatke ter da spopolni naše prodajalne tako, da bodo nudile našim zadrugarjem le najboljše blago, najboljše kakovosti po čim najnižjih cenah. Žalibog, da se ni moglo to povsem uresničiti. Največ pritožb smo dobili glede kakovosti moke, dobili smo pa tudi pritožbe glede previsokih cen za mast, pritožbe glede kakovosti manufakture, kakor tudi pritožbe glede drugega, tako kolonijalnega kakor tudi tekstilnega blaga. Pripominjamo, da so bile te pritožbe večidel podane ustno naravnost organom Nadzornega ali upravnega odbora. Pismenih pritožb je bilo zelo malo.

Glede moke poročamo sledeče: Upr. odbor se je silno trudil, da bi nudila zadruha svojim članom pač najboljšo moko po najnižjih cenah. Kakor Vam že znano, je Zveza nabavljajalnih zadrug državnih nameščencev v Beogradu v trdnem prepričanju, da prične pobijati kartelsko trgovino banaških mlinov, kupila v Adi mlin v polni nadi, da prične sama proizvajati moko, in sicer najboljše vrste po vedno najcenjnjih, t. j. konkurenčnih cenah.

Da so vse zadruge, ki so včlanjene v tej zvezi, pozdravile ta korak zveze, je samo ob sebi umevno! Toda razočaranje je prišlo prehitro. Moka, ki se je v mlinu proizvajala, ni odgovarjala kakovosti, za katero je bila izdana; moka je bila mnogo slabša, a tudi cena ni konvenirala. Kaj je bilo pravzaprav temu vzrok, ne bomo preiskovali. Nadzorni odbor je dal nalog Upravnemu odboru, da se moka ali da na razpolago Zvezi v Beograd, odnosno da se v sporazumu s to Zvezo cene znižajo na ono stopnjo, ki odgovarja kakovosti in po tej znižani ceni odda moko našim zadrugarjem.

Za v bodoče je nabava moke iz Ade ukinjena, in sicer tako dolgo, dokler ne bo moka odgovarjala kakovosti moke iz Bajmoka.

Pritožbe smo tudi prejeli, da je mast, ki jo zadruga prodaja — predraga! Te pritožbe so pač prihajale ponajveč iz kranjskogorskega in jeseniškega okraja. Poudariti moramo k temu, da je mast, ki jo zadruga dobavlja od Gavriloviča iz Petrinje, po analizi faktično prvovrstna svinjska mast brez vsakih primesi.

Zato je pa tudi ta mast za približno 1 dinar dražja kot drugod. Poleg tega moramo še računati z dejstvom, da odpade na mast trošarina, tako bivša samoupravna, sedaj banska, kakor tudi mestna, ki mast znatno podražuje.

Manufaktura tvori veliko vprašanje! Upravni odbor je pač storil vse mogoče korake, da organizira ta oddelek čim najpopolneje. Toda vsled številnih želj naših zadrugnikov, imeti v zalogi ceneno blago, je prišlo do zelo neljubih pritožb, češ, da se prodaja v zadrugi slabo blago. Da ceneno blago ni vedno najboljše, je samo ob sebi umljivo. Podvzeti so bili koraki, da se v bodoče izdaja iz zadruge, kolikor se tiče manufakture, edinole najboljše blago, to se pravi dobro in trpežno blago; saj je obče znan rek, da je vsako dražje blago obenem tudi cenejše.

Tudi so nam prišle pritožbe na ušesa, da se po drugih večjih ljubljanskih trgovinah v pogledu manufakture prodaja eno in isto blago ceneje kot pri nas v zadrugi.

Ker nismo dobili konkretnih dokazov v roke vzlic dejstvu, da smo si sami tudi ogledali tozadevne trgovine, smo prepričani, da se nanašajo te pritožbe ali na slabejše blago, ali pa na dejstvo, da hočejo nekatere trgovine spraviti ob ugled našo zadrugno prodajalno ter jo s popolnoma umazano konkurenco diskreditirati. Umazano konkurenco imenujemo to, če da ena tvrdka blago pod lastno nabavno ceno z namenom, škodovati s tem drugi tvrdki. Seveda taka konkurenca trpi le par dni in konča po navadi le z občutno škodo konkurenta.

Takih slučajev smo imeli, kakor smo mogli ugotoviti, tudi pri drugem kolonijalnem, tekstilnem in galanterijskem blagu večkrat. V tak boj se ne more zadruga spuščati, ker bi to pomenilo »rop« na lastnem zadrugnem premoženju!

Predbacivalo se je tudi Upravnemu odboru, da kupuje zadruga pri takozvanih »grajzlerjih« in da vsled tega ne more zadruga nuditi blaga ceneje kot drugi grajzlerji. Poleg tega da je blago še slabejše in dražje kot drugod. Tudi v tej točki je napravil Upravni odbor temeljito remediuro. Revidiral je vse dobavitelje; če je bila kaka dobavna tvrdka nesolidna, jo je upravni odbor kratkomalo črtal iz svojih seznamov, tako, da smo danes tudi v tem vprašanju na čistem. Preskrbljeno je, da se vrše vse dobave direktno pri producentu in da so vsi posredniki popolnoma izključeni. Nadzorni odbor je budno pazil, da se posamezni predmeti ne podražijo s prevelikim zadrugnim pribitkom. K nabavnim cenam je Zadruga pribila v svrhu kritja režijskih stroškov in fondov v smislu člena 54. društvenih pravil povprečno le 14%. Žalibog smo pa morali konstatirati, da so se nekateri predmeti osobito galanterijske robe s pribitkom podražili tako, da so bili v zadrugi res dražji kot drugod. Ukrenili smo potrebno, da se slično ne bo več dogajalo.

Nadaljnje pritožbe smo tudi prejeli, češ, da so zadrugni uslužbenci skrajno neprijazni, nevljudni, da postrežba trpi itd.

Upravni odbor je tozadevno izdal na uslužbenca stroge naredbe, kako se ima osobje vesti in obnašati napram kupujočemu članstvu in kako ga mora postreči.

Nadzorni odbor je tudi tu vestno nadziral osobje. Priznati pa moramo, da je osobje, osobito pri velikem navalu, ki je padal v čas od 25. vsakega meseca do približno 7. prihodnjega meseca, vestno in nad vse postrežljivo posluževalo naše članstvo. Če so se pa pripetili kaki neljubi dogodljaji, moramo resnici na ljubo poudariti, da je bil razlog in povod iskati

predvsem pri članstvu samem, ker se ni držalo predpisanih terminov. Zato je upravni odbor mesečno po svojem časopisu »Zadrugarju« prosil in apeliral na svoje članstvo, da naj se v svrhu nemočenega poslovanja in radi reda drži svojih predpisanih terminov, toda do sedaj so bile skoro vse prošnje zaman! Zato se tudi Vi, delegatje, na današnjem občnem zboru naprošate, da vplivate vsak v svojem okolišu na svoje člane, da naj se držijo svojih terminov. Zadruga bo še posebej izdala na vse službene edinice posebne tiskovine, iz katerih bo z debelimi črkami razviden nakupovalni termin.

Osobje, ki ni pošteno vršilo svoje službe, je bilo kratkim potom odpuščeno.

Tudi smo dobili že pritožbe, da ima zadruga preveč uslužbencev, da so izdatki za osobje preveliki itd. Nadzorni odbor ni mogel pripoznati te pritožbe kot osnovane, ker je, zasledujoč delo uslužbencev dan za dnem skozi mesec in leto, se trdno prepričal, da je vse uslužbenstvo (94 po številu) docela zaposleno v svojih uradnih, kakor ponajvečkrat po več ur po uradnih urah. Ob velikem navalu se je še celo moralo, da se premaga vse ogromno delo, najeti pomožno akordno delavstvo za pomoč v skladišču. Najboljši dokaz, da zadruga ni imela preveč osobja, je pa še bilančna statistika, ki se je pri naslovu režijskih stroškov tekom minulega poslovnega leta v razmerju s celotnim obratom zmanjšala za celih 1:50%.

Poleg tega pa mora imeti zadruga tudi v tem vprašanju popolno elastičnost, ona mora na vsak način skrbeti za svoje članstvo, da je v vsem hitro in zadovoljivo postreženo. Brez potrebnega števila uslužbenstva, odnosno če ne bi bilo zadostno število uslužbenstva na razpolago, bi posebno ob najmočnejših dneh ne obvladali navalov v trgovini.

Tudi je skrbel upravni odbor za to, da se število uslužbencev ne poveča. V svrhu olajševalnega in pospeševalnega dela so se izvršile nekatere adaptacije prostorov tako v skladiščih prodajalne Ljubljana gl. kol. in Maribor k. k. Napravili so se šiloši za moko ter potrebni lifti za prevoz blaga v druga nadstropja. S temi napravami se je prihranilo precej delavskih moči ter delo olajšalo in pospešilo v obratu.

Pohvalno moramo omeniti tudi o dejstvu, da je stremel in pazil upravni odbor v tej smeri, da se kalo blaga zmanjša na najmanjši minimum. Pri tem velikem obratu, kakor smo ga imeli minulo poslovno leto, znaša kalo le 0.6%. Zadruga je tedaj dosegla v primeri z drugimi zadrugami najmanjši odstotek.

Iz navedenega moramo pohvalno priznati, da se je delo upravnega odbora osredotočilo le v cilju, vse nedostatke zadruge odpraviti, zadrugo spopolniti in s tem članstvo vsestransko zadovoljiti. O tem delu se je nadzorni odbor, ki je budno pazil in zasledoval delo upravnega odbora, tudi trdno prepregel.

Poslovanje zadruge se je vršilo točno po določbah zakonske uredbe, po določbah združnih pravil, po poslovniku ter po sklepu lanskoletne skupščine.

S strani nadzornega odbora se je izvajala stalna revizija finančno-knjigovodstvenih zadev, pregled blokov in računov, deležev in dolga članov, dalje administrativnih poslov ter trgovine in nakupa blaga.

Povprečna zaposlenost članov nadzornega odbora je znašala 3 ure dnevno.

Po svojih članih je nadzorni odbor sodeloval v vseh prodajalnah pri polletni in letni inventuri. Popis blaga pri inventuri se je izvršil z vso natančnostjo.

Združna bilanca se je pregledala v vseh detajlih, pregledale so se vse knjige in pripomočki, primerjala z vsemi prilogami in našla v najlepšem redu ter pripoznala kot pravilna.

Vsled tega predlaga Nadzorni odbor v smislu člena 33., točka 4., združnih pravil, da izda skupščina upravnemu odboru razrešnico!

Delegati so na poročila iznesli priporočbe želje, in težnje članstva, tako glede kvalitete in cen robe, kakor postrežbe, pri čemur se je osobito tretiralo vprašanje oskrbovanja članstva z dobro moko. Zahtevalo se je več pojasnil k bilanci in se je občni zbor zadovoljil z odgovori in pojasnili tov. knjigovodje.

Računski zaključek za leto 1929. je občni zbor odobril soglasno ter je bila upravnemu in nadzornemu odboru izrečena razrešnica.

Čisti dobiček iz leta 1929. je občni zbor razdelil v smislu čl. 46 pravil sledeče:

- 1.) 58.50% za povračila članom;
- 2.) 30.—% za rezervni fond;
- 3.) 2% za penzijski fond;
- 4.) 4.44% za dobrodelni fond;
- 5.) 2.06% za posmrtninski fond in
- 6.) 3% za uslužbenca zadruge.

Pri dopolnilnih volitvah so bili izvoljeni na mesta odpadlih odbornikov v upravni odbor zadr. Železnik Franc, Novak Ivan in Ponikvar Ciril, v nadzorni odbor pa zadr. Negro Ivan in Koprivec Ivan.

Pri točki čitanje predlogov članskih sestankov so delegati izjavili, da so prejeli že od upravnega odbora zadovoljive

pismene odgovore na svoje predloge ter je bil vsled tega obravnavan samo predlog volišča V., ki zahteva, da se knjigovodja in blagajnik nastavita kot uslužbenca izven upravnega odbora.

Predlog je bil sprejet.

Občni zbor je opolnomočil upravni odbor, da se sme zadolžiti na člana do 1200 Din v smislu čl. 47 združnih pravil.

Istotako je bil odobren znesek dinarjev 200.000 za adaptacijska dela v poslovnih lokalih, ki so potrebna, da se ustrezno zahtevam poslovanja.

Pri slučajnostih je pozdravil občni zbor in zadrugo upravnik Saveza Nabavljajških zadrug g. Vujnović, pri čemur je poudaril, da je naša zadruga najmočnejša in najsolidnejša zadruga v Savezu in je želel, da gre tem potom naprej, zavedajoč se svojih dolžnosti.

Nadalje je pozdravil občni zbor tudi g. dr. Ružič, zastopnik železničarske aprovizacije iz Zagreba. Slovenskim železničarjem je čestital na njihovem velikem delu gospodarske osamosvojitve in zavednosti ter želel, da bi krenili isto pot vsi jugoslovanski železničarji.

Predlog upravnega odbora, da se spremenita točka 2 in 3 pravilnika za podeljevanje posmrtnin, je občni zbor odobril. Pravilnik prinašamo v celoti na drugem mestu. Med slučajnostmi se je tretiralo vprašanje razvoza živil in točenja alkoholnih pijač ter apeliralo na upravni odbor, da pri sprejemanju osebja v službo upošteva v prvi vrsti zmožne in kvalificirane otroke železničarjev, članov zadruge.

Ob 16.30 min. je konstatiral predsednik, da je dnevni red izčrpan, ter zaključil lepo uspelo zborovanje.

Pravilnik

za podeljevanje posmrtnin članom Nabavljajalne zadruge uslužbencev drž. železnice v Ljubljani.

Člen 1.

Nabavljalna zadruga izplačuje svojim članom za slučaj smrti posmrtnino z namenom, lajšati gorje v smrtnih slučajih in za osiguravanje poravnave nastalih obveznosti pri nabavljalni zadrugi od dneva smrti člana.

Člen 2.

Pravico do posmrtnine ima vsak član zadruge, na katerega ime je vplačan združni delež, in njegova soproga, ako je član ob dnevu smrti dosegel predpisano dobo članstva, ki se določa za člane, ki so pristopili do 1. maja 1930., in za one, ki bodo pristopili po 1. maju 1930., a niso do-

segli še 50 let starosti, eno leto, za ženo dve leti članstva.

Za člane, ki pristopijo po 1. maju 1930. in so prekoračili 50. leto, 2 leti, za ženo 3 leta, za vsakih nadaljnjih 5 let po 1 leto več. Na primer: član, ki je prekoračil 55. leto ima pravico po 3 letih, žena po 4 letih članstva. S 60. letom po 4 letih, za ženo po 5 letih itd.

Ako član do dneva smrti teh pogojev ni izpolnil, nima pravice do posmrtnine, izvzemši v slučaju predvidenem v členu 5.

Poleg tu predvidenih pogojev se odmerja posmrtnina po visokosti konzumiranega blaga v prodajalnah Nabavljajalne zadruge, predvidene v členu 3.

Člen 3.

Posmrtnina se odmerja z vsoto 1000 Din (en tisoč dinarjev). Predpogoj za podeljevanje posmrtnin je ta, da je član kupoval vse najpotrebnejše stvari v zadruzi, toda najmanj 2000 Din letno, oziroma 1000 Din za družinskega člana, in se odmerja tako, da prihaja v poštev konzum blaga, nabavljen v predhodnem letu.

Za konzumiranje blaga izpod 2000 Din, oziroma 1000 Din na družinskega člana, se posmrtnine ne izplača, četudi so izpolnjeni ostali pogoji, predvideni v členu 2. tega pravilnika.

Ako je član zadrugar bodisi radi bolezni ali drugih nepredvidenih družinskih neprilik oviran nabavljati blago za svoje življenske potrebe v nabavljalni zadrugi in vsled tega ob času smrti ni dosegel v tem členu predvidenih nakupovalnih zneskov, se ob varovanju ostalih pogojev vzame v obzir konzumirano blago v predpredhodnem letu.

Člen 4.

Ako umrjeta v enem in istem letu član zadrugar in njegova soproga, se odmerja za oba enako v smislu določil tega pravilnika.

Člen 5.

Ako je nastopila smrt člana zadrugarja ali njegove soproge pri izvrševanju železniških službenih dolžnostih vsled nesreče ali elementarnih dogodkov, se izplača polna posmrtnina brez ozira na predpisane pogoje v členu 2., toda ob varovanju pogojev, predpisanih v členu 3. ali 4.

Člen 6.

Posmrtnina se izplača upravičencu v denarju ali v blagu in le tedaj, ako ima umrli od dneva smrti poravnane vse obveznosti nakupov pri nabavljalni zadrugi. V nasprotnem slučaju se posmrtnina uporabi v prvi vrsti za kritje neporavnanih obveznosti nakupov, presežek, ako ga kaj ostane, se izplača upravičencu.

Člen 7.

Kot upravičenci, ki imajo pravico dvigniti zapadlo posmrtnino, se smatrajo: legitimiran član zadruga, njegova soproga, ako je živela z umrlim do dneva smrti v skupnem gospodinjstvu, ter otroci sirote.

Ako član nima zgoraj označenih upravičencev, ima pravico dvigniti posmrtnino oseba, ki je bila s poslednjo voljo umrlega določena, ki se pa mora izkazati. Pravico do posmrtnine imajo tudi starši umrlega, ako je umrl živel z njimi stalno v skupnem gospodinjstvu.

V vseh zgoraj navedenih slučajih se morajo varovati določila člena 2., 3., 4., 5., 6. in 7. tega pravilnika.

Člen 8.

Ako za dvig posmrtnine ni upravičenca, pripada zapadla posmrtnina posmrtninskemu fondu.

Istotako zapade posmrtnina posmrtninskemu fondu, ako se najkasneje 3 mesece po smrti člana ali njegove soproge upravičenec za dvig posmrtnine ne oglasi.

Člen 9.

V vseh nepredvidenih slučajih glede podelitve posmrtnin, kakor tudi glede legitimnih upravičencev, sklepa upravni odbor za vsak slučaj posebej.

Člen 10.

Pritožbe glede odmere, redukcije, odklonitve in upravičencev rešuje upravni odbor v skupni seji z nadzornim odborom.

Ako se pritožba kot neosnovana zavrne, velja ta sklep kot končno veljaven.

Ta pravilnik velja do tedaj, dokler ga občni zbor ne spremeni, ako se za to pokaže potreba.

*

Na zadnjem občnem zboru, dne 13. aprila t. l., sta bila spremenjena člena 2. in 3. v številki 5. iz leta 1927. objavljenega pravilnika, vsled česar prinašamo cel pravilnik.

Iz upr. odbora Nab. zadruga

Upravni odbor se je na svoji prvi redni seji dne 14. t. m. konstituiral sledeče: predsednik zadr. Čerček Srečko, podpredsednik zadr. Zemlja Franjo, začasni knjigovodja zadr. Železnik Franjo, začasni blagajnik zadr. Škerjanc Ivan, tajnik in gospodar zadr. Kobal Albert, namestnik tajnika in urednik lista zadr. Ponikvar Ciril.

Posli upravnega odbora so se razdelili sledeče: revizijo kreditov vrši zadr. Zemlja Franjo, kontrolo faktur in cen ter nadzor nad prodajalno Šiška vrši zadr.

Kuštrin Ivan. Z nadzorom nad prodajalno Ljubljana gl. kol. se poveri zadr. Novak Ivan in nad prodajalnami v Mariboru zadr. Mohorko Josip s sosvetom. Revizijo kreditov v Mariboru vrši zadr. Mohorko Josip.

Na skupni seji upravnega in nadzornega odbora 17. t. m. so bili imenovani v sosvet v Mariboru sledeči zadr.: Artič Franc, Tumpej Rudolf, Regent Franc in Perme Davorin. Kot predsednik sosveta v Mariboru fungira upravni odbornik zadr. Mohorko Josip.

Iz nadzornega odbora.

Na prvi redni seji dne 15. t. m. se je konstituiral nadzorni odbor sledeče: predsednik zadr. Furlan Josip, podpredsednik zadr. Feldin Hinko in tajnik zadr. Negro Ivan. Posle nadzorstva se je razdelilo sledeče: za kontrolo upravnih in administrativnih zadev sta določena zadr. Furlan Josip in Negro Ivan, za kontrolo knjigovodstva in financ zadr. Klebel Emil in Feldin Hinko, za kontrolo gospodarstva in trgovskih zadev pa zadr. Božič Alojzij in Koprivec Ivan.

Zadružništvo

Č. S.:

Zadružno predavanje.

Dne 7. in 8. marca je predaval v Ljubljani o zadružništvu slavni profesor in zadružnik dr. Totomianz. Pripovedoval je zanimive stvari, ki smo jih že dostikrat čitali. Toda direktna beseda iz ust velikega misleca mnogo več zaleže, in navzoči, ki so ga poslušali in razumeli, so dobili nov impulz za delovanje na zadružnem polju.

Med drugim je omenjal veliki zadružni teoretik, kako velike preobrate je povzročilo zadružništvo v nekaterih deželah na gospodarskem, političnem in nacijskem polju. Predvsem je slavil Dansko, danskega kmeta in njega kulturo, za katero se ima zahvaliti samo zadružništvu. (O tem smo že pisali v številki 9., leta 1929. »Zadrugarja«.) Tudi o Finski nam je pripovedoval, kako so se oni emancipirali izpod jarma svetskega kapitalizma in ruskega visokega uradništva potom lastnih zadrug.

Kar nas je posebno zanimalo, je njegovo naziranje o zadružništvu kot svetovnemu pokretu, ki je v kratkih besedah nekako sledeče:

Včasih so bili naziranja, da more samo zmerni socializem, socialistično gibanje ozdraviti naše gospodarske razmere in urediti pravično medsebojne razmere in rešiti delavca izpod jarma kapitalizma. Tudi socializem naj bi bil edini lek zoper

vojno, za mir. Toda socialistično gibanje je razredni boj, in je protislovje, da tisti, ki želi in propoveduje mir, nastopa sam z bojem. Marsikdo se tega ne zaveda, toda ko občuti to protislovje, ne veruje več v bodočnost tega gibanja. Posebno komunisti, levo krilo socialistov (negativni socializem) delajo napake. Poderejo most in gradijo na razvalinah — novega. Socialistično gibanje hoče delati red drugod, prevzemati posle v državi, toda nima zadosti skušnje, niti nima v svojih vrstah vse urejeno, kar bi bilo sposobno nekaj podreti zato, da ustvari kaj boljšega.

Zadružništvo pa je faktor, ki ustvarja najprej red; je nekaj pozitivnega in zdravega v lastnih vrstah, četudi v malem, in te male edinice, preizkušene v pozitivnem delu, podučene o gospodarstvu v malem, napredujejo v prosti konkurenci. Ako ustvarijo kaj boljšega kot že obstoječe, bodo postale te celice gospodar položaja. Če pa niso še dovolj sposobne, tedaj ostane gospodarski red pri starem. Poleg starega mostu se gradi čez reko nov most. Tisti, ki bo bolj trden, se bo najdalj ohranil.

Pred 10 leti so bili v Nemčiji posebno krščanski socialisti očitni nasprotniki zadružništva, toda po večini so spoznali svojo zmoto, se preorientirali in so danes v prvi vrsti zadružniki, potem šele socialisti v političnem pomenu besede. Oni voditelji socialistov, katerim je potrebno, da imajo maso potom politike v rokah, naj bo to iz samoljubja ali iz koristolovstva, so pa ljubosumni na uspehe zadružništva, ki jim postaja resen konkurent.

Prorokuje bodočnost malemu človeku na deželi, onemu, ki se bavi z obdelovanjem zemlje in ročnim delom; ga blagruje, da se ni izneveril naravi in naravnemu življenju. V mestih, ki je s svojim sijajem in razkošjem privabilo toliko ljudi, da iščejo v njem svojo srečo in svojo existenco, pa je že sedaj toliko revščine, da je to v sramoto človeštva.

Tako profesor dr. Totomianz.

Tudi mi smo že nekoliko okusili in spoznali resničnost njegovih besedi. Kdo se ne spominja leta 1921. in 1922., ko so nam hoteli preprečiti ustanovitev naše zadruga in otvoritev prodajalne v Mariboru. Čitali smo in slišali jasno in razločno: Vaša zadruga nam je napoti, je proti našemu programu.

To so problemi, o katerih je težko izreči pravilno sodbo. Nismo dorasli, da bi si mogli ustvariti po splošnem pregledu vseh vprašanj sodbo in prorokovati nekaj pravičnega. Toda eno je gotovo: Naša zadruga in naše gospodarske ustanove, ki se zbirajo okoli nabavljalne zadruga, so ustvarile žel precej pozitivnega. Gotovo so

več koristile železničarjem kakor pa škodovale. Ne spoznamo se na politiko, ki je navsezadnje prepovedana po 6. jan. 1929., toda razum nam velevala, da je najboljša politika: delati z združenimi močmi.

Kristina Hölzhengs:

Žena in zadruga.

Zadružna misel je že od nekdaj svojstvena last žene. Zadruga je skupnost. Žena kot čuvarica prazadruga, najmanjše skupnosti — družine — ima že po naravi močnejše nagnjenje od moža k skupnosti. Najbolj jasno odseva ta božji nagon v čisti, nepokvarjeni ženski duši. V dušah mnogih žen pa je ta nagon zasut. Na zunaj sijajen, privlačen, na znotraj pa pust materialističen svet, v katerem živimo, je vnesel in še vnaša tudi v ženske duše kamenje in smeti. Toda čeprav so studenci zasuti, so še vendar le-tu. Vsled tega ni nič čudnega, če se dobe ljudje, ki imajo željo, da bi odstranili skorjo od dobrega ženskega srca, da bi potem ponosno vstalo plemenito ženstvo. Polje delovanja je v tem pogledu široko in zaradi tega umljivo, da pričenjajo delavci z delom na raznih krajih, ki ga tudi mnogokrat dovršijo z uspehom.

Kaj pa ženske duše, ki še čakajo, da se jim pokaže pot na plemenito stezo? Mnogo je še takih žen med nami, ki so nagnjene k dobremu delu za skupnost, nimajo pa človeka, da bi jim pokazal pot, ki vodi do zadružnega delovanja.

Našim ženam je še tuje dejstvo, da so zadruga gospodarska oblika; resnica je nadalje, da so tudi zadruga kot take storile primeroma malo, da bi opozorile in pokazale ženam zdravo jedro zadružnega pokreta.

Vsled tega ne trpi samo posamezna zadruga, temveč tudi žena, in sicer v družinskem gospodarskem boju; kajti žena je prisiljena plačati v privatni trgovini za nakupljene predmete ceno, kakršno se zahteva; posledica tega pa je, da ne more uravnovesiti dohodkov z izdatki.

In nabavljalne zadruga? Naj navedemo tu preroške besede iz prvih kritičnih let zgodovine roštalskih pionirjev, ki glase: »Če ne bo pridobljen interes žen za zadružni pokret, je uspeh pokreta omejen!« Zadruga, ki so znale zbuditi v ženskah zanimanje za zadružno gibanje, zaznamujejo napredek in uspeh.

Zadruga so gospodarska tvorba, ki se na zunaj navidezno gibljejo v premirnih oblikah. Na prvi pogled ne zgleda, da je v njih življenje, nekaj žarečega, kar bi zmoglo privleči ženo. Umljivo, kajti praktična gospodinja gleda morda na cenen

nakup, kar smatra kot največjo kupčijsko ugodnost. In ker je trgovanje njeni notranjosti tuje in oddaljeno, se konča z nakupom vsaktera druga vez. Pogled naše žene še ni usmerjen na življenske gospodarske vezi in potrebe. Gospodarsko življenje se ji zdi samo nekaj abstraktnega. Zakaj se čudimo, da so ženske »take«? Desetletja se je ovirala izobrazba žene s klicem: »Žena spada v hišo in nikamor drugam!« Naraščanje industrije je zvleklo žene iz mirnega hišnega kroga v gospodarski vrtnec, a istočasno se je pozabilo na potrebno šolanje in tolmačenje mnogih pojavov v gospodarstvu in se celo poskušalo zatreti, odnosno se je odpravilo vzbujajoče duševne sile v ženi. Le polagoma je prodrla spoznanje, da je tudi žena potrebna duševnega oblikovanja in šolanja. Toda razvoj gospodarskega življenja, v katerem je trgovina zavzemala res čimdalje bolj pomembno mesto, je bil hitrejši. V tem gospodarskem razvoju se je mogel orientirati le moški, žena pa malokdaj.

Mogoče bi bili bolj nase priklenili žene praktični uspehi zadrug. Toda nemogoče je bilo, da bi zadruga vodile boj proti privatni izredno močni trgovini, a da bi istočasno praktično nudile ljudem največje koristi.

Naj še dodam, da so le nekatere žene pojmile duševni pokret v začetniški dobi, v dobi ustvarjanja zadružnih stavb, in še te ženske so bile Angležinke. Zato pa opazimo na Angleškem poseben zadružni pokret med ženami. Anglija je prednjačila v ženskih pokretnih ostalih evropskih državah. Tako je bilo tudi v zadružnem pokretu. V Nemčiji so si žene tamošnje zadružne zveze ustanovile šele l. 1920. »Nemški ženski krožek za skupno gospodinjstvo na zadružni osnovi«. Kmalu za tem je nastavila nemška zadružna zveza 2 ženski kot tajnici. Početek je bil storjen in marsikak uspeh ni izostal. Pričakovala se je sicer cvetoča doba, ki pa še ni nastopila.

Razumljivo je, da postanemo nestrpni, če se nekaj ne izpolni, kar smo skoro z gotovostjo pričakovali. Zakaj pričakujemo življenja zmožen ženski pokret v nabavljalnih zadrugah? Zato, ker bi lahko tak pokret zavedel porabo — konsum — v drug tir. Najmanj 60% tega, kar človek rabi in porabi, gre preko ženskih rok. Ženske so voditeljice porabe. V njih rokah leži jaka gospodinjska moč. Toda tega dejstva ne pojmujejo še naše žene. Potrebno je torej, da spoznajo velik pomen, ki ga ima nakup življenskih potrebščin za narod, ljudstvo. Potrebno je, da spoznajo, da na ta način odpravljajo privatno-kapitalistične interese, kar služi v dobro skup-

nosti, kar koristi splošnosti in kar dosežejo le, če podpirajo gospodarsko formo, ki se razodeva v zadružništvu, kjer so varovani deleži — interesi — porabitelcev (konzumentov) in potom katerega — zadružništva namreč — lahko zadobe žene vpliv pri reševanju gospodarskih vprašanj. Žena bi bila lahko vladarica tam, kjer mora dandanes nastopati le kot služkinja. To si morajo jasno predložiti naše žene in sicer ne samo radi njih in njihovega udejstvovanja, nego radi zmage skupnosti v gospodarskem življenju. Zadnji čas je, da pričnejo z delom v tem pravcu. Naše gospodarsko življenje je bolno, bolno že pri koreninah. Poskusi od zgoraj, da bi se prišlo v okom temu zlu, so se izjalovili. Od spodaj je potrebno pričeti z zdravljenjem našega gospodarskega življenja. Naša misel naj se razodeva v želji za dobrobit skupnosti v gospodarski obliki, za katero velja najvišji zakon: skupno dobro. Potrebno je ojačiti zadružno misel, jo izvesti, realizirati. Žena naj se ne pridružuje zadružnemu pokretu samo iz materijelnih koristi! Zadružna ideja, ki nam pokaže možnost, kako ustvariti dobro za človeštvo, naj bo našim ženam pomagač, zvezda vodnica!

Danes zgleda vendarle marsikaj drugače v ženskem zadružnem pokretu kot na primer pred 20 leti. Duševni sokovi prodirajo hitreje skozi ženske vrste. Doba je ugodna za širjenje zadružne ideje potome žene. In še nekaj: Doba industrijalizacije je odpravila ženo. Poklic gospodinje se ni visoko cenil, gospodinjskega dela se ni vpoštevalo. Toda danes, po letih trpljenja, znajo ljudje ceniti delo gospodinje. Čemu pa ustanavljajo gospodinjske šole, prireajo kurze, drže predavanja o dobrem gospodinjstvu! To dejstvo naj služi kot dokaz gornje trditve. Temu dejstvu se pridružuje stremljenje žene, da prispeva k ozdravljenju naroda, družine. V tem stremljenju in tudi delu žene za dobrobit poedinih družin in ljudstva, je treba prestatiti tudi boj za gospodarsko preosnovo; čim bo zmagala zadružna osnova, bo tudi odprta pot kulturnim stremljenjem žene.

Potrebno je torej, vcepiti v ženska srca misel o samopomoči na gospodarskem polju. Povedati moramo ženam, da ravnotako, kakor je ustvarjen organizem iz tisočeri celic, se ustvarja iz tisočeri celic tudi nova gospodinjska oblika.

Tu stoji žena na razpotju; v njeni roki leži rešitev velikega problema. Zasebni kapital stoji na tej — skupno gospodarstvo na nasprotni strani. Za katero pot naj se odloči? Mnoge izmed njih vedo, kam vodi prava pot, mnoge pa se obotavljajo, zaslepljene po sleparskem blesku.

Zatorej žene, oprimate se zadružne ideje! Vaša srca še niso otopela, saj je v njih še prostora za idealno stremljenje. Širite zadružni pokret! Proč z malenkostnimi pomisleki! Mož in žena morata skupno sodelovati v zadružnem gibanju in mogoče žena še z večjim zanosom. Na ta način bomo zboljšali eksistenčne pogoje sebi, družini in s tem tudi narodu.

Iz žel. zadružnega življenja

Opozorilo!

Podporno društvo železniških uslužbencev in upokoјencev v Ljubljani javlja izmed sklepov letošnjega občnega zbora (23. II.), da je člane črtati, ako so z mesečno članarino za tri mesece preko določila pravil zaostali. Komur je za ohranitev članstva, naj svoj zaostanek poravnava.

Odbor.

Železniška jubilejna knjižnica v Novem mestu.

I. redni letni občni zbor se je vršil v društvenem prostoru v Novem mestu dne 6. aprila t. l. pod predsedstvom dosejanega predsednika g. Potočnika Alojzija.

Iz poročil društvenih funkcionarjev posnemamo, da je imelo društvo celokupnih dohodkov Din 36.877.60, izdatkov pa Din 33.678.54, tako da razpolaga ob sklepu poslovnega leta še z gotovino Din 3.199.06.

Društvo šteje 228 rednih in 50 izrednih članov ter ima 1.085 vezanih knjig leposlovne in poučne vsebine.

Tekom komaj nekaj mesecev trajajočega izposojevanja knjig je imela knjižnica 733 posetnikov in je bilo 2.253 izposojil.

Društvo je priredilo doslej poljudno predavanje o Ivanu Cankarju, lepo uspeli recitacijski večer slovenskih književnikov, javno tombolo in dva zelo posrečena večera z umetniškim in zabavnim sporedom. S temi prireditvami je pridobilo društvo znatna sredstva za svoj vzvišeni namen, železničarji pa mnogo na svojem ugledu.

Dne 6. aprila t. l. novo izvoljeni odbor s predsednikom g. Kavškom Alojzijem, šefom saobračajne službe na čelu, daje jamstvo, da bo društvo tudi v bodoče vršilo svojo nalogo v prid članom in povzdigo ugleda železničarskega stanu.

Kotiček uredništva

Koledar 1931.

Kakor običajno, izdamo tudi za bodoče leto svoj zadružni koledar. Naše

stremljenje je, da bodi koledar tak, da bo čim bolj ustrezal ukusu in potrebi članstva, vsled česar se obračamo tem potom na vse cenjene zadrugarje, da nam sporoče svoje želje glede oblike in vsebine koledarja. Upoštevali bomo vse, kar bo mogoče, in skušali ustreči čim širšim plastem članstva. Prosimo, da se nam sporoče vse tozadevne želje do konca maja t. l., da nam bo mogoče pričeti pravočasno z delom.

Zajčjereja

C.

O reji.

Sedaj, ko se pričinja čas reje, je priporočljivo, da pustimo pariti vedno dve ali pa več samic v enem dnevu, s čimer se obvarujemo in izognemo marsikakemu nepredvidenemu presenečenju.

Kakor hitro nam zvržejo v enem dnevu parjene samice, pregledamo gnezda. Ko smo se prepričali, da so mladiči vsi živi, jih preštejemo v posameznih gnezdih, ker ni vseeno ali ima ena samica tri, druga zopet osem mladičev. Ako hočemo imeti za poznejši čas lepe živali, bodisi za nadaljnjo rejo, bodisi za prodajo ali pa za zakol, moramo doječim samicam pokladati bolj tečno krmno, sicer mladiči zaostajajo v rasti, dobe slab kožuh in so za razne bolezni zelo sprejemljivi. Da v tem primeru trpi tudi reja, je umljivo. Radi tega in tudi z ozirom na samo samico, ne pustimo eni samici več kot šest mladičev. V gornjem slučaju odvzamemo samic, ki ima osem mladičev, dva ali tri, ki jih podtaknemo oni samic, ki ima samo tri mladiče. Ako pa ima n. pr. vsaka samica po sedem, osem ali več mladičev, izberemo od teh najslabše razvite in jih pokončamo. V slučaju pa, ako samica pri porodu pogine, kar se je že tudi pripetilo, razdelimo in podtaknemo zvržene mladiče drugim samicam, ki imajo manj mladičev. Da pri pregledu gnezda, oziroma menjavi mladičev, samic ne razburjamo po nepotrebnem, jih za ta čas prenesemo v druge prazne kletke. V tem torej obstoja korist, ako parimo v enem dnevu več samic.

Zelo razširjeno je mnenje, da so samice z enim in pol ali dvema leti že izrabljene in se jih potem konča. V mnogih slučajih pa niti te starosti ne dočakajo, ker jih njih mladiči dorastejo in morajo starke samice njim napraviti prostor. Te samice pa še dolgo niso izrabljene, četudi so izgubile lepo zunanost. Zato naj rejci obdrže strarejše živali tako dolgo, dokler so še uporabne za pleme. Umni rejci so dolžni hvala ravno starejšim živalim, ki so že preizkušene in jih goje tudi do petega leta

starosti ali pa še dalje. Nanje se rejec lahko zanese, tudi varuje jih bolj, saj njih lastnosti dodobra pozna in ne doživi razočaranja. Olajšajo nam torej delo in z njimi prej dosežemo cilj, kakor pri mladih samicah.

Mlade samice so nam vedno uganka, četudi si jih sami vzgojimo. Ne vemo ali nam tudi njihov naraščaj donese zaželeni uspeh, ker mnogokrat nam pripravijo slabše rezultate, kakor pa njih matere. S samci pa je tudi isto, ker tudi oni prenašajo slabe lastnosti na mlajši zarod. Stare živali torej obdržimo vsaj tako dolgo, dokler nismo pri mladičih v vsem popolnoma gotovi. Le tako dosežemo cilj v kunčjereji. Mnogo rejcev noče dandanes nič slišati o zmanjšanju zvrženih mladičev ali pa vsaj njih razdelitvi na več samic. Tudi dvakratno letno parjenje zavračajo in nočejo pripoznati živalim potrebnega počitka.

Kdor hoče imeti od samice, vedno in vedno zapored mladiče, naj se ne čudi končnemu neuspehu reje. Vsako delo zahteva svoje moči in tako je tudi pri reji. Da nam samica vzredi zdrave in lepe mladiče, a teh naj bo največ šest, potrebuje moči in počitka. Namen reje je, da dobimo zdrave, živahne, za nadaljnjo rejo in uporabo sposobne živali.

Priporočljivo je, da samicam preskrbimo za napravo gnezda dovolj stelje in da njih kletke v hudem mrazu pokrijemo s odejami ali vrečami, da ne more mraz tako hitro do mladičev.

Gospodinjstvo

Ali se splača kuhati doma.

V naši menzi stane kosilo Din 6.—, večerja pa Din 5.—. Količina hrane je zadovoljiva, cena nizka, posebno za večerjo. Kljub temu marsikdo ugiba, ali se mu splača hraniti se v menzi ali kuhati doma.

Proti menzi govori na vsak način: enoličnost hrane. Izdali smo vprašalne pole, iz katerih je razvidno, da zahteva eden vsak dan govejo juho, drugi odpravo mesa in samo močnate jedi, tretji ne mara mlečnih jedi, četrti ne zelja itd. Težko je ugoditi vsem in zato se kuha nekaka kompromisna hrana, ki nikogar ne ujezi. Doma si lahko skuhaš za večerjo kavo, če je ena porcija premalo, pa tri. Včasih si doma privoščiš dobro pečenko, zato poješ drugič močnik ali polento.

V menzi se ne more delati takih sprememb, čeprav si jih marsikdo želi. Računajmo: Družina treh ljudi porabi mesečno ca. 250 kg premoga, nekaj drv, tako da mesečno izda za kurjavo približno 90 Din,

ali 30 Din na člana. V menzi se porabi mesečno kuriva za 1400 Din ali 10 Din na poedinega. Torej že pri tem prihrani družina 20 Din na mesec ali 33 para pri obedu. Meso dobi menza radi večjega nakupa boljše in za 2.— Din pri kg cenejše. To znese 24 do 34 para pri porciji mesa. Pri zelenjavi, nakupu jajc itd. se lahko računa nadaljnjih 10 para na porcijo, tedaj si prihrani član v menzi samo na manjših izdatkih za kurivo in živila najmanj 70 para pri porciji ali Din 1.40 na dan. Kje je potem delo in čas, ki ga potratijo gospodinja, ko gre na trg kupovat, ko pripravljajo jed, pomiva posodo, nosi premog. Marsikatera družina si lahko prihrani služkinjo ali postrežnico, gospodinja lahko porabi čas za ročna dela itd.

Najbolj ugodno je, hraniti se poleti v menzi. Dopoldne se doma pospravi in opravi domača dela, kosi se v menzi, nakar lahko odide družina na kopanje v bližnjo okolico. To so za gospodinjino počitnice, ki ne stanejo mnogo in so komodne.

Režijski stroški v menzi znašajo sedaj 1.10 Din za obed. To so stroški za kurivo, čistilni material, plače osebju, obraba inventarja itd. V denarju si prihrani človek doma samo 40 para za obed, delo ga stane pa gotovo več, ali z drugimi besedami: ako uporabi gospodinja svoj čas za šivanje perila, podučevanje otrok itd., lahko doseže več koristi, kakor če zgubi dnevno 4 ure za kuhanje.

Tako poleti. Pozimi, ko se itak kuri doma, je kalkulacija seveda drugačna.

Termini

Za Maribor in okolico od 24. do 26. v mesecu.

Za člane s ptujske in prekmurske proge, i. s. postaje Cirkovci—Čakovec—Kotoriba in vse stranske proge od 27. do 30. v mesecu.

Ti člani naj pošiljajo prazno embalažo tako, da dospe v zadrugo vsakega 22. v mesecu.

Za člane z južne proge, to so postaje: Hoče—Pragersko—Štore in vse stranske proge od 4. do 7. v mesecu.

Ti člani naj pošiljajo prazno embalažo tako, da dospe v zadrugo vsakega 30. v mesecu.

Za člane s koroške proge, to so postaje: Limbuš—Dravograd, Meža—Prevalje in stranske proge od 8. do 13. v mesecu.

Ti člani naj pošiljajo prazno embalažo tako, da dospe vsaj 5. v zadrugo.

V interesu vsega članstva je, da se drži določenih terminov. Le na ta način bo izostalo vsako nepotrebno čakanje v prodajalnah, odpadla pa bo tudi vsa jeza in kritika!

Člani, pomagajte ustanovi k rednemu poslovanju, da boste z lastno institucijo zadovoljni!

Ponovno opozarjamo, da članov, ki bodo prišli izven določenega termina, ne bomo postregli prej, dokler ne bodo postreženi člani z rednim terminom.

Članom, ki kupujejo samo za gotovino, se prodaja vse dni v mesecu. Umetno pa je, da se založijo s svojimi potrebami v dneh, ko ni članov s proge.

ZA LJUBLJANO:

Samo za Ljubljano in okolico: 25., 26., 27., 28., 29., 30. (31.), 1., 2. in 3. v mesecu.

Za razpošiljanje pošiljk na progo pa določamo sledeče termine:

Za prodajalno Ljubljana gor. kol.

Vse dolenjske proge od 5. do 8. v mesecu. Embalaža mora dospeti najkasneje do 3. v mesecu.

Za vse gorenjske proge s progo Ljubljana—Kamnik od 9.—12. v mesecu.

Embalaža mora dospeti najkasneje do 7. v mesecu.

Za prodajalno Ljubljana gl. kol.

Za edinice na progi Rakek—Ljubljana s progo Brezovica—Vrhnika od 5.—7. v mesecu. Embalaža mora dospeti najkasneje do 3. v mesecu.

Za edinice na progi Ljubljana—Savski Marof od 8. do 10. v mesecu.

Embalaža mora dospeti najkasneje do 6. v mesecu.

Za edinice na progi Rimske Toplice—Celje od 11. do 12. v mesecu.

Embalaža mora dospeti najkasneje do 9. v mesecu.

Za edinice na progi Celje—Velenje (izključno Celje) od 13. do 17. v mesecu.

Embalaža mora dospeti najkasneje do 11. v mesecu.

Članom, ki kupujejo za gotovino, se prodaja v vseh prodajalnah naše zadruge vsak delavnik.

Iz združne trgovine

Ponovno prosimo člane, da označijo svoje vrečice z imenom, morda še s predmetom, katerega se stalno deva v vrečico (n. pr. za moko, sladkor ali riž). V navalu

ne morejo pomočniki paziti in ugotoviti, za kak predmet je stranka namenila vrečico.

Semena: Opozarjamo člane, da smo vpeljali v vseh naših prodajalnah vrtna in cvetlična semena. Semena so erfurtske provenience z znamko »Urbanič semen« ter je cena malim vrečicam 1 Din, za grah in fižol 2 Din. Priporočamo, da se člani poslužijo te ugodnosti. Pri naročilu ravnajte se po seznamu.

Novo vpeljeno blago:

Čebulček za seme.

Promiula piča za kure, da bolj nesejo.

Jajca štajerska; jajca za valjenje.

Umetno gnojilo.

Zadruga bo prodajala v prodajalnah Maribor kor. kol., Ljubljana gl. kol. in Ljubljana gor. kol.:

URE, sistem »Doxa«, srebrne in nikelnaste. Navadna nikelnasta stane Din 300. Odplačuje se lahko v obrokih. Če se upošteva še povračilo 5%, stane ura v resnica samo Din 285.

Doxa-ure so prvovrstne, proti-magnetne in so posebno za železničarje primerne. Vse ure se izda samo repasirane in regulirane. Za vsako uro se jamči dve leti. Popravila izvrši naš dobavitelj poceni in najkulantneje.

Razno

V Rusiji stalno nazaduje živinoreja, kar je posledica kolektivizacije kmečkih posestev. Kmetovalci namreč mlado živino raje koljejo, kakor da bi jo gojili za državo, ki jo plačuje po nizki ceni.

Grčija ima glasom najnovejše statistike 176 lokomotiv, 236 potniških, 72 prtljažnih in 4067 tovornih voz. Dolžina železnice znaša 1348 km.

Promet je znašal v prošlem letu v tovrnem prometu 1 milijon ton teže in 3.8 milijonov oseb v potniškem prometu.

Grki so torej še precej za nami v železniško-prometnem pogledu.

Grška vlada je predala v zgradbo, upravo in obratovanje svoje celokupno telefonsko omrežje tvrdki Siemens-Halske, in sicer za dobo 30 let.

Normalnotirna železniška proga Bitolj—Prilep je dograjena. Dolgost proge znaša 46 km, ima 6 postaj in je stala 55 milijonov Din.

Cenik živil

za mesec maj 1930

Reklamirajte takoj po prejemu blaga!
Poznejših reklamacij ne moremo upoštevati!

Mlevski izdelki.

Moka Ogg	kg	4.10
Moka 0	"	4.—
Moka mehka (2)	"	3.70
Moka krušna (5)	"	3.40
Moka ajdova	"	4.80
Moka ržena	"	3.40
Moka koruzna	"	1.80
Moka krmilna	"	1.80
Zdrob pšenični	"	4.20
Zdrob koruzni	"	3.—
Otrobi koruzni	"	1.20
Otrobi pšenični	"	1.20

Testenine

Makaroni v kartonih jajčni	kg	11.—
Špageti v kartonih	"	11.—
Makaroni jajčni in polži	"	9.50
Makaroni domači in druge testenine	"	8.—

Zrnje

Riž I. vrste	kg	9.80
Riž II. vrste	"	6.80
Koruza drobna (Činkvantin)	"	2.50
Koruza debela (suha)	"	1.60
Kaša	"	4.—
Ješprenj	"	4.80
Ješprenček	"	8.40
Fižol Cipro	"	5.40
Fižol Ia	"	4.20
Fižol IIa	"	3.—
Leča debela	"	16.—
Leča domača	kg	8.80
Grah zelen	"	14.—
Piča za kure	"	2.30
Piča za kure »Promiula«	"	16.—

Sladkor

Sladkor v kockah	kg	13.80
Sladkor sipa	"	12.30
Sladkorčki (bonboni)	"	24.—
Sladkor v prahu	"	14.—
Sladkor Kandis	"	22.—

Sol.

Sol morska	kg	2.75
Sol kreška	"	2.75

Kava

Kava Perl	kg	70.—
Kava Portorico	"	70.—
Kava surova Ia	"	58.—
Kava surova IIa	"	46.—
Kava žgana	"	64.—
Kava žgana »Special«	"	76.—

Kavne primese.

Kava Kneipp	kg	14.—
Kava žitna	"	8.—
Kava »Žika«	"	13.—
Kava figova	"	20.—
Kava Enrilo	"	20.—
Kava Enrilo	škatlja	16.—
Cikorija Franck	kg	18.—
Cikorija kolinska	"	17.—

Mast.

Mast	kg	25.—
Ceres, bel, rumen	"	28.—
Čajno maslo Ia	"	52.—
Čajno maslo IIa	"	46.—
Kuhano maslo	"	44.—

Delikatese.

Slanina soljena	kg	26.—
Slanina »Tirolska« (mesnata)	"	32.—
Slanina krušna	"	25.—
Slanina »Hamburška« (mesnata)	"	32.—
Slanina prekajena debela	"	26.—
Slanina papricirana	"	28.—
Salame ogrske	"	80.—
Salama milanska	"	80.—
Salame krakovske	"	36.—
Salama letna	"	28.—
Salame navadne	"	18.—
Kranjske klobase	kom.	5.—
Klobase suhe lovske	"	3.50
Reberca	kg	28.—
Prekajeno meso	"	30.—
Prekajeno carsko meso	"	28.—
Šunke zvite	"	30.—
Šunke brez in s kožo	"	30.—
Šunke zvite v dozah brutto za netto 2½—3 kg	"	33.—

Krače

Svinjski parklji	"	18.—
Svinjske glave brez kosti	"	10.—
Med ajdov	"	20.—
Med cvetlični	kg	20.—
Sir Chalet II. a	kom.	2.—
Sir Chalet I a	kom.	3.50
Sir trapist	kg	28.—
Sir polementalski Ia	"	38.—
Sir polementalski IIa	"	28.—
Sir Parmezan	"	72.—
Maggi	stekl. 11, 17, 28.50	
Maggi na drobno	dkg	1.50
Juhan	stekl. 6, 12	
Juhan na drobno	dkg	1.10
Gorčica	kozarec	10.—
Gorčica na vago	kg	24.—
Keksi v zavitkih	zav.	6.—

Keksi á 1 kg v kartonih

in na vago	kg	24.—
Kocke za juho v alum. lončkih á 25 kom.	lonček	25.—
Marmelada doze á 1 kg in na vago	kg	20.—
Marmelada marelna	"	30.—

Čokolada á ¼ 10.—, 1/10 4.50, 1/20 2.50	
Čokolada z lešniki	tabl. 2.50

Sadje in poljski pridelki.

Češplje suhe	kg	9.—
Hruške suhe	"	8.—
Orehi celi	"	10.—
Rožiči celi	"	7.—
Mandeljni	"	44, 58
Rozine	"	16, 24
Fige dalmatinske, nove	kg	6.—
Rožičeva moka	"	8.—
Čebula	"	1.—
Česen	"	12.—
Zelje kislo	"	1.—

Tekočine.

Kis za vlaganje	liter	4.—
Kis vinski	"	6.—
Kis dvojno močan	"	4.—
Olje namizno	"	16.—
Olje bučno	"	16.—
Olje olivno	"	16.—
Malinovec á ½ l	stekl.	15.—
Rogaška voda á 1½ l	"	6.—
Rogaška Donati	"	5.80
Radenska voda á 1½ l	"	6.—

Potrebščine za perilo

Milo Benzit	kes	5.—
Milo Schicht, terpentin	kg	17.—
Milo Schicht	"	16.—
Milo Zlatorog	"	14.—
Milo Zlatorog terpentin	"	16.—
Milo Gazela	"	—.—
Milo Gazela terpentin	"	—.—
Milo v kockah ala Marseill	"	15.—
Milo toaletno	komad	4—18
Soda za pranje	kg	2.—
Lug za pranje	"	4.—
Pralni prašek Ženska hvala	"	2.50
Pralni prašek »Tri-soda«	"	3.50
Pralni prašek »Radion«	"	6.—
Pralni prašek »Persik«	"	6.—
Pralni prašek »Labod«	"	7.—

Druge potrebščine.

Kalodont za zobe	tuba	6.50
Metle rižove vel.	"	16.—
Metle rižove male	"	13.—
Sveče velike in male	paket	8.—
Thermo steklenice	kom.	47, 83
Muholovci	"	1.—

Razno.

Ribe morske sveže, vsak četrtek ali petek	po dnevni cen	
Kruh beli in rženi		
dnevno svež	kg	4.—

Izdajatelj: »Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Sloveniji«. Telef. 2641.
Glavni in odgovorni urednik Ponikvar Ciril.
tisk tiskarne Makso Hrovatin; vsi v Ljubljani.